Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

матеріали
ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції

27 листопада 2025 року, м. Кропивницький

27 листопада 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

матеріали
ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції

(27 листопада 2025 року)

м. Кропивницький

УДК 336.02:336.1: 336.6

Рекомендовано до друку Вченою радою
Центральноукраїнського національного технічного університету
(протокол № 4 від 04 грудня 2025 року)

Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 27 лист. 2025 р. / М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. 150 с.

Представлені матеріали є результатами досліджень науковців та практиків з проблем фінансово-кредитного регулювання розвитку економіки та соціальної сфери. До збірника ввійшли тези доповідей, що розкривають проблеми сучасної фінансової науки та практики: реалізація фінансової, монетарної, бюджетної і податкової політики України в умовах геополітичних викликів; вплив глобалізації та кліматичних змін на фінанси, банківську систему, страховий та фондовий ринки; актуальні питання реформування системи публічних фінансів та удосконалення управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання; цифрова трансформація фінансової сфери та розвиток FinTech-екосистеми; забезпечення фінансової інклюзії та доступності капіталу для розвитку бізнесу і підприємництва в умовах воєнного стану; трансформація фінансів соціальної сфери та удосконалення системи фінансового забезпечення інноваційних соціальних проєктів.

Редакційна колегія:
А. А. Тихий, канд. техн. наук, доц.; Н. С. Шалімова, д-р. екон. наук, проф.; В. В. Сибірцев, д-р. екон. наук, проф. (відп. редактор); М. В. Дубина, д-р. екон. наук, проф.; Л. А. Чвертко, канд. екон. наук, доц.; Т. А. Мельник, канд. екон. наук, доц. (відп. секретар), Задорожня Л.М., асист. (техн. секретар).

Матеріали публікуються у авторській редакції та в алфавітному порядку за прізвищем першого автора у відповідних напрямах роботи конференції.
Відповідальність за зміст та академічну доброчесність несуть автори.

Адреса організаційного комітету конференції
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
просп. Університетський, 8, м. Кропивницький, 25006
www.kntu.kr.ua

© Автори, 2025
© ЦНТУ, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РЕАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ, МОНЕТАРНОЇ, БЮДЖЕТНОЇ І ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	6
Глазков А. О., Корнієць Ю. М. Захист від шахрайства і фінансових злочинів як складова забезпечення фінансової безпеки страхових компаній	7
Дуленко З. В. Вплив фіскальної політики на формування сталого розвитку держави	9
Іванчук Н. В., Гонтар М. В. Проблеми розвитку ринку державних боргових цінних паперів в Україні в умовах воєнного стану	11
Квасницька Р. С. Комплексний інструментарій валютного регулювання: від адміністративних обмежень до монетарних важелів НБУ	13
Кравченко В. П. Фінансова безпека банківської системи України: внутрішні та зовнішні фактори ризику	16
Кучеренко А. В. Зарубіжна практика прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб із заробітної плати	18
Резнік А. П., Бороденко Т. М. Застосування автоматизованої системи управління ризиками у митній справі для мінімізації втрат бюджету в умовах воєнного стану	21
Сергіянський С. Г., Анікейчик П. Ю. Ризики депозитного ринку в умовах макрофінансової нестабільності	23
Сибірцев В. В. Нормативний базис професійної доброчесності у сфері фінансів	25
Фрунза С. А. Вплив глобальних викликів на формування фінансової безпеки аграрних господарств	27
Шаріпов К. Ю. Економічна сутність та значення доходів місцевих бюджетів	30
Шевченко О. Ю. Взаємозв'язок між монетарною та фіскальною політикою в системі державного регулювання економіки	33
СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ, СТРАХОВИЙ ТА ФОНДОВИЙ РИНКИ	36
Богатирьова К. Д. Сучасний стан та тенденції розвитку банківської діяльності в Україні: виклики і перспективи	37
Бурківська Ю. О. Досвід та перспективи розвитку страхування банківських депозитів в Україні	39
Житар М. О. Цифрова трансформація банків у контексті сталого фінансування	41
Кравченко В. П., Безтака С. А. Оцінка ефективності кредитної політики АТ «Мотор-Банк»	44
Подплєтній В. В. Роль ринку ОВДП у системі державних фінансів України	47

Кривонос Д. А. Сучасні тренди податкового регулювання соціально-економічного розвитку	103
Павлова О. В. Сучасні стратегії оптимізації фінансового управління в умовах цифрової трансформації підприємств	106
Парубець О. М., Подоляк О. Л. Напрями удосконалення цифрової інфраструктури страхового ринку України	109
Понєдєльніков Б. О., Сибірцев В. В. Цифрова трансформація як складова ресурсного потенціалу банку	112
Синяєв А. В. Цифрова трансформація фінансового сектору України: тренди, інновації та регуляторні виклики	114
Юровський К. П., Сибірцев В. В. Вплив цифрової трансформації на фінансову стійкість банків	117
СЕКЦІЯ 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА ДОСТУПНОСТІ КАПІТАЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ І ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	119
Байдала С. М. Фінансове забезпечення розвитку торгівельно-логістичного бізнесу в умовах воєнного стану	120
Гаврилова Н. В. Трансформація грошової маси в умовах цифровізації економіки та фінтеху	123
Дмитрук О. Г. Аналіз роздрібного кредитування населення комерційними банками України у 2022–2025 роках	126
Майорова Т. В., Тимошенко І. П. Запуск банку фінансової інклюзії: функції, ризики та перспективи для України	128
Подплєтній В. В., Куліков О. С. Формування власного капіталу банків України в умовах воєнного стану	130
Сінькевич В. В. Основні проблеми залучення банківських кредитних коштів для бізнесу у сучасних умовах	134
СЕКЦІЯ 6. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ	136
Гетьманенко К. В. Інструменти фінансового стимулювання модернізації професійно-технічної освіти	137
Лукашенко А. О. Моделі публічно-приватного партнерства для фінансування професійно-технічної освіти в Україні	140
Мельник Т. А. Запровадження корпоративного пенсійного страхування як прояв соціальної відповідальності бізнесу	143
Письменна М. С. Адміністративний менеджмент як інструмент підвищення ефективності реалізації інноваційних соціальних програм	145
Чвертко Л. А., Кирилюк І. М. Формування середовища академічної солідарності та взаємодії через залучення грантового фінансування Erasmus+	147

УДК 378.1:336.58:341.217(06)

Чвертко Л. А.
кандидат економічних наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна
Кирилюк І. М.
кандидат економічних наук, доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кропивницький, Україна

ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА АКАДЕМІЧНОЇ СОЛІДАРНОСТІ ТА ВЗАЄМОДІЇ ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ERASMUS+

Сучасні виклики, зумовлені повномасштабною війною в Україні, спричинили системні деструктивні зміни у функціонуванні системи вищої освіти, знизивши її здатність забезпечувати безперервність освітнього процесу, зберігати науковий потенціал і підтримувати академічну мобільність. Значна частина закладів вищої освіти зазнала критичних руйнувань матеріально-технічної бази, тоді як активізація міграційних процесів спричинила відтік студентів та науково-педагогічних працівників. Це створює загрозу кадровому потенціалу багатьох університетів та послаблює їх конкурентоспроможність на національному й міжнародному рівнях. Водночас скорочення державного фінансування актуалізувало пошук альтернативних джерел підтримки інституційного розвитку.

В таких умовах зростає потреба впровадження нових механізмах стійкості, які ґрунтуються на солідарності, партнерстві та ефективній взаємодії між учасниками академічної спільноти. Одним із ключових інструментів зміцнення інституційної спроможності та забезпечення життєздатності освітньої системи є міжнародне грантове фінансування. Воно не лише надає необхідні фінансові ресурси, й відкриває доступ до сучасних технологій, інноваційних практик та розширює можливості академічної співпраці.

Фінансування грантових проєктів є важливим механізмом наукової та освітньої діяльності, що забезпечує можливість проведення досліджень, впровадження інновацій, реалізації освітніх, соціальних і культурних програм [1, с. 65].

Сучасний розвиток грантового фінансування в Україні характеризується низкою системних тенденцій, які визначають стратегічні підходи до підтримки освітніх, наукових і соціальних ініціатив (рис. 1) [4, с. 168-169]. Ці тенденції, серед яких диверсифікація джерел підтримки, цифровізація процесів управління грантами, зростання вимог до сталості результатів і розвиток інституційної спроможності грантоотримувачів тощо, закладають інституційний фундамент для поглиблення міжнародної солідарності та ефективної академічної взаємодії.

Особливого значення у формуванні цієї інституційної основи набувають грантові програми Європейського Союзу, зокрема Erasmus+, які створюють умови не лише для мінімізації негативних наслідків війни, а й для формування стійкого, інтегрованого освітньо-наукового простору, заснованого на принципах взаємної підтримки та академічної солідарності. Вони сприяють підвищенню інституційної спроможності українських університетів, розвитку людського капіталу та впровадженню інновацій, орієнтованих на довгострокове відновлення й модернізацію вищої освіти. Важливо підкреслити, що сильний міжнародний вимір програми Erasmus+ визнається експертами як її ключова перевага, оскільки він охоплює співпрацю з країнами-партнерами у сфері вищої освіти та молоді, сприяє розвитку інституційного партнерства, молодіжної взаємодії та мобільності на глобальному рівні [2].

Варто зазначити, що Європейська Комісія активно сприяє розширенню взаємодії та обміну професійним досвідом між українськими й європейськими інституціями, формуючи

для цього сприятливі умови в межах грантових програм. Це системно відкриває ширші можливості для залучення українських університетів до міжнародних освітніх і дослідницьких ініціатив та посилює середовище академічної солідарності.

Спрямованість	Прояв	Результат
Диверсифікація джерел та форм фінансування	Збільшення кількості донорів та розширення спектру грантових продуктів	Підвищення фінансової стійкості ЗВО та зменшення залежності від одного джерела підтримки
Цифровізація процедур управління грантами	Забезпечення прозорості розподілу коштів та оптимізація адміністративні процесів	Підвищення довіри партнерів і спрощення інтеграції українських ЗВО у міжнародні цифрові екосистеми
Посилення координації донорів	Синхронізація діяльності різних донорських організацій	Уникнення дублювання проєктів та забезпечення максимального соціально-економічного ефекту від наданої допомоги
Фокус на стійкість та масштабованість результатів	Підвищення вимог до забезпечення довгострокового впливу грантових проєктів	Забезпечення довгострокового впливу проєктів на розвиток громад та територій
Програмно-цільовий підхід та ефективність	Чітке визначення очікуваних результатів та показників ефективності на етапі планування проєктів	Оцінювання реального впливу грантів на досягнення стратегічних цілей вищої освіти
Розвиток інституційної спроможності	Підтримка грантоотримувачів через навчальні програми, консультації та створення мереж обміну досвідом	Підвищення кваліфікації персоналу та покращення якості управління міжнародними проєктами

Рисунок 1 – Механізми формування середовища взаємодії через грантові проєкти*

*Джерело: складено авторами на основі [4].

У науковому дискурсі поняття «солідарність» трактується як поєднання спільності інтересів, взаємозалежності, відповідальності, злагоди та одностайності в діях [3]. Академічна солідарність, що базується на цінностях підтримки, довіри та відповідальності, є важливим чинником адаптації освітніх і наукових інституцій до сучасних викликів. Вона забезпечує здатність спільно долати кризові явища, об’єднувати ресурси та формувати спільні відповіді на глобальні та локальні загрози.

Втілення принципів академічної солідарності на практиці вимагає реалізації проєктів, які поєднують академічні практики з новими форматами комунікації та інтернаціоналізації. Емпіричним підтвердженням ефективності такого підходу є проєкт Erasmus+ “Academies4Ukraine – Strengthen Higher Education Resilience in Ukraine and European Union”, що реалізується італійською компанією «I-Strategies», координатором проєкту, у партнерстві з Гельсінським університетом (Фінляндія), Ризьким технічним університетом (Латвія) та українськими закладами вищої освіти: Одеським національним технологічним університетом, Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини та Херсонським державним університетом. На реалізацію цього проєкту у 2023-2026 рр. через Програму Erasmus+ KA220-HED – Партнерство у сфері вищої освіти Європейським Союзом передбачено фінансування в обсязі 400 тис. євро.

Головна мета зазначеного проєкту полягає в обміні найкращими практиками забезпечення стійкості системи вищої освіти в умовах війни, підтримці психічного здоров’я учасників освітнього процесу, утвердженні цінностей демократії та Європейського Союзу, а

також зміцненні міжнародної солідарності з Україною [5]. У межах цієї ініціативи особлива увага приділяється створенню практичних інструментів, що сприяють підвищенню резильєнтності академічної спільноти та забезпечують системну підтримку студентів і працівників університетів, які зазнали впливу воєнних дій.

Проєкт *«Academies4Ukraine»* демонструє інноваційний підхід до розвитку академічної солідарності, використовуючи, зокрема, документальне кіно як засіб формування наративів стійкості, поширення практичного досвіду та підтримки університетів, що працюють у кризових умовах. Створений документальний фільм «Історії академічної стійкості з України» поєднує інтерв'ю, зібрані партнерами проєкту, та фотоматеріали, щоб розповісти про боротьбу тих, хто, незважаючи на небезпеку, забезпечує право на навчання для всіх українських студентів в Україні та за кордоном. Саме завдяки цим свідченням, фільм яскраво демонструє неймовірну стійкість та незламність української академічної спільноти.

Для надання системної підтримки закладам вищої освіти, які працюють зі студентами, що постраждали внаслідок війни, створено посібник «Формування стратегій покращення повсякденного добробуту та зміцнення відчуття приналежності у студентів за програмами міжнародного обміну в умовах колективної кризи». Методологічною основою цього посібника слугував практичний досвід Гельсінського університету, накопичений у процесі надання психосоціальної та академічної допомоги українським студентам, які зазнали наслідків війни. В ньому викладено ефективні методики психосоціальної підтримки та протоколи взаємодії, спрямовані на поліпшення психічного благополуччя студентської молоді.

Важливим ресурсом для надання комплексної психологічної підтримки студентам є цифровий посібник «Керівництво з впровадження університетської служби психологічної допомоги для студентів». Він містить детальні рекомендації для створення й інтеграції університетських служб психологічної допомоги в організаційну структуру ЗВО, що сприяє соціально-психологічній реабілітації молоді, яка зіткнулася з хронічним стресом. Цей ресурс посилює інституційну спроможність ЗВО щодо впровадження сучасних і науково обґрунтованих моделей психологічної підтримки.

Реалізація проєкту підтверджує, що грантове фінансування функціонує не лише як ресурсна підтримка, а й як стратегічний механізм формування нової культури співпраці, обміну досвідом і взаємодії в академічному середовищі. Це дозволяє успішно поєднувати інноваційні практики, соціальну відповідальність та академічну солідарність, створюючи стійке підґрунтя для розвитку університетів у період суспільних трансформацій [6].

Отже, залучення грантового фінансування та реалізація міжнародних проєктів набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни в Україні, економічної нестабільності та постійних викликів для академічної спільноти.

Досвід реалізації проєкту Erasmus+ "Academies4Ukraine – Strengthen Higher Education Resilience in Ukraine and European Union" демонструє вплив такої співпраці на інституційну стійкість університетів-партнерів та показує, як грантові механізми сприяють формуванню середовища академічної солідарності й розвитку інноваційних підходів до міжнародної взаємодії в умовах війни.

Література:

1. Васильєва О.В., Кліменкова В.І. Досвід участі науковців України у проєктах із грантовим фінансуванням. Наука та наукознавство. 2025. No 3 (129). С. 63-76. DOI: https://doi.org/10.15407/sofs2025.03.063.

2. Кобеля-Звір М. Я. Грантові програми Європейського Союзу для України в умовах війни. *Підприємництво і торгівля*. 2024. № 40. С. 56-66. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-08.

3. Національна солідарність учнівської і студентської молоді в умовах війни і повоєнного часу: монографія/за ред. К.О.Журби. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 188 с. DOI: https://surl.li/rxuzeh

4. Швидкий О. В. Оцінка трендів розвитку грантового фінансування в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 18. С. 164-172. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.18.164.

5. Academies4Ukraine : офіц. сайт. URL: https://www.academies4ukraine.eu/home.

6. Kyryliuk I., Chvertko L. International grant funding in ensuring and strengthening. Vadybos mokslo ir studijų iššūkiai : stendiniai pranešimai 6-oji moksline habil. dr. A. Seiliaus vardo konferencijoje (Klaipėda, 2025 m. lapkričio 21 d.). URL: https://surl.li/yydmhu (дата звернення: 20.11.2025).